

Jiří Cvrček, *Augustin Machalka. „Poslední opat“ novoříšského kláštera (1906-1996)*, České Budějovice 2014, 103 s. včetně příloh.

bakalářská práce Pedagogické fakulty/Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor si pro téma své bakalářské práce zvolil významnou, byť téměř zapomenutou, postavu katolického kněze, řeholníka a pozdějšího opata premonstrátského kláštera v Nové Říši na Moravě Augustina Machalky, jenž byl ve vykonstruovaném procesu na počátku 50. let 20. století odsouzen k dvaceti pěti letům žaláře. Osobnost A. Machalky přibližuje student J. Cvrček, s důrazem na jeho duchovní a náboženský růst, v kontextu dobových událostí první poloviny 20. století.

Cíl práce je ukotven poměrně stručně, a to „*popsat Machalkovu životní dráhu od narození do úmrtí*“ (s. 4), avšak student jej velmi brzy překračuje a píše do značné míry detailní příběh Machalkova života od jeho narození v Ústí v roce 1906, studia na měšťanské škole v Ústí a gymnáziu v Doupově, noviciátu v Belgii, teologická studia v Brně, přes jeho působení v Nové říši, následné zatčení, odsouzení, věznění a propuštění až do Machalkovy smrti v roce 1996.

J. Cvrček přistupuje k tématu vybaven skvělou znalostí zásadních pramenů a literatury a dobře se orientuje v současné církevní historiografii. Je nutné současně zdůraznit, že prošel materiály četných archivů, např. Národního archivu v Praze, Státního okresního archivu v Přerově, Diecézního archivu Biskupství brněnského v Brně a dalších, současně však konfrontoval písemná svědectví se vzpomínkami Machalkových příbuzných i přátel, což mu pomohlo překonat skutečnost, že k osobnosti samotného A. Machalky toho bylo zatím napsáno jen málo. Takto široce pramenně ukotvená práce je v tomto ohledu výjimkou.

Svoji práci rozdělil student J. Cvrček do pěti kapitol, jimž současně předchází úvod (*Výběr tématu, pramenů a literatury*) a následuje *Závěr*. První kapitola (*Řád premonstrátů, novoříšský klášter a obec Ústí*) přibližuje dějiny premonstrátského řádu a osudy jeho kláštera v Nové Říši. Od druhé kapitoly (*Život Augustina Machalky do ukončení noviciátu*) sleduje autor životní příběh A. Machalky, jeho dětství, dospělost a jeho studia. Třetí kapitola (*Brněnský alumnát, kaplanem v Nové Říši, léta okupace a věznění v koncentračních táborech*) sleduje Machalkův život v předvečer druhé světové války i během ní, jenž citlivě zasazuje do širšího politicko-náboženského kontextu protektorátu. Čtvrtá kapitola (*Posledním opatem, proces Machalka a spol., Leopoldov*) je obdobím od konce druhé světové války, přes Machalkův proces a odsouzení, do jeho internace ve vězení v Leopoldově. Pátá kapitola (*Život Augustina Machalky po propuštění z vězení po jeho úmrtí*) sleduje závěr Machalkova život, tj. dobu od jeho propuštění do jeho smrti v roce 1996.

Z drobných nepřesností uvádím následující: Adolf Hitler nepobýval v Římě v roce 1937, ale v květnu 1938; v roce 1937 naopak B. Mussolini pobýval v Berlíně (s. 44), encykliku *Mit brennender Sorge* z roku 1937 překládáme do češtiny termínem *S palčivou starostí*, nikoliv *S palčivou péčí* (s. 44), snahám Pia XII. uspořádat na jaře 1939 mírovou konferenci na způsob nového Mnichova nezabránili pouze Němci, ale

těž Britové (s. 45), není pravdou, že se papež Jan XXIII. již 2. vatikánského koncilu nedožil - ten se sešel v roce 1962, papež však zemřel až v roce 1963 (s. 74). Současně se domnívám, že novinářský styl se vzletnými obraty, které J. Cvrček občas užívá (koncentrační tábor byl peklem naruby /s. 50/, nacisté měli primárně spadeno na židy /s. 51/, komunistická ideologie je... spíše sekulárním náboženstvím, kde Marx a Lenin hrají roli Boha a Stalin roli Syna Božího /s. 56/, celkem lze hodnotit jednání Vatikánu a Sovětského svazu v rozmezí let 1919-1924 jako přešlapování na místě /s. 56/), nepatří do odborné bakalářské práce a není v této práci na místě.

Rovněž dvojí psaní dat (15. 3. a 15. března) v celém textu zbytečně ruší dojem z čtené práce. Zmiňovaný církevní historik R. Malý, jehož autor často cituje, není v církevních kruzích autoritou. Současně upozorňují na chybějící tituly v práci, a to edici D. A. Mandzáka *Dokumenty k procesu s Augustinem A. Machalkou a spol.*, studii V. Vlčka *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964* či monumentální Vaškovu práci *Dům na skále*.

Autorův styl je čtivý, věcný a kultivovaný, dobře zachycuje nelehkou atmosféru doby. Snaží se k tématu přistupovat bez předsudků a proniknout na příkladu Machalkova života do složitých církevních dějin 20. století.

Na základě výše uvedeného doporučuji předkládanou bakalářskou práci Jiřího Cvrčka k obhajobě a hodnotím ji stupněm *v ý b o r n ě*.

České Budějovice dne 15. května 2014

PhDr. Marek Šmíd, Ph.D.